

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 22.10.2025
Sayı : 1459

10/3289

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kadın mahpusların insan haklarına uygun koşullarda tutulup tutulmadığının tespit edilmesi, mevcut eksikliklerin belirlenmesi ve iyileştirme politikalarının geliştirilmesi amacıyla Anayasa'nın 98. ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca "kadın mahpusların cezaevlerindeki koşullarının ve haklarının araştırılması, yaşanan sorunların tespit edilmesi ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi" amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz. 20.10.2025

Saygılarımla,

Tahsin OCAKLI
Rize Mv.

Gülcan KİŞİ
Mersin Mv.
Gülcan KİŞİ

Eytem Eray ERGÜRKÜL
Zonguldak Mv.
Eytem Eray ERGÜRKÜL

Mustafa Adigüzel
Ordu Mv.
Mustafa Adigüzel
A. Tuncay OZKAN
İzmir Mv.

M. 8
Ayhan Bekirhanlı
Mersin Mv.

E. Altın
Engin ALTAY
İstanbul Milletvekili

Aliye Timisi İRSEVER
Ankara Mv.

Cemal Enginyurt
İstanbul

Deniz YILMAZ
İzmir

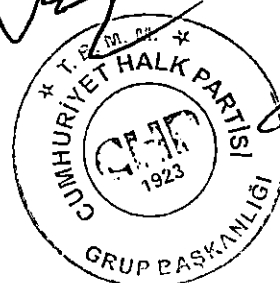
Deniz YILMAZ

Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU
Diyarbakır Milletvekili

Ayhan BAKUR
Adana Mv.

Omer Seheri
Gaziantep
Nigde Mv.

Vedat Burdud
Kırklareli

Kadın mahpuslar, ceza infaz kurumlarında özel ihtiyaçları ve kırılganlıkları dikkate alınması gereken bir grubu oluşturmaktadır. Cezaevlerinde kadınlara özgü sağlık hizmetlerinin yetersizliği, hijyen ürünlerine erişim kısıtlılığı, yeterli beslenme olanaklarının sağlanamaması ve özellikle doğum, lohusalık, emzirme gibi dönemlerde yaşanan sıkıntılar insan hakları bakımından ciddi sorunlara işaret etmektedir.

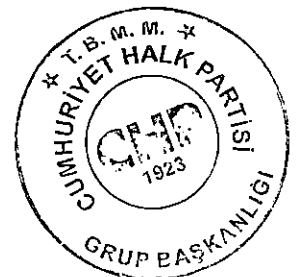
Araştırmalara göre, Türkiye’de kadın hükümlü ve tutuklu sayısında önemli bir artış gözlenmektedir. Örneğin, 2019 yılında cezaevinde tutuklu ve hükümlü olarak bulunan kadın sayısı 11.432’ye ulaşmış olup bu sayı on yıl öncesine göre yaklaşık 3 katına çıkmıştır. Ayrıca yine 2023–2024 dönemine dair verilere göre cezaevlerinde toplam tutuklu-hükümlü sayısı yaklaşık 392.456 iken bunun 17.131’i kadın olarak bildirilmiştir. Bu artış hem kadınları hem de beraberlerindeki çocukları doğrudan ve dolaylı biçimde etkilemekte; kadın mahpusların yaşam koşullarına dair mevcut altyapı ve uygulamaların bu artan sayıya paralel olarak geliştirilmediği izlenimi güçlenmektedir.

Çocuklarıyla birlikte kalan kadın mahpusların durumu da ayrı bir hassasiyet gerektirmektedir. Bir derleme çalışmasına göre Türkiye’de kadın hükümlüler arasında yapılan görüşmelerde cezaevi koşullarının, çocukla birlikte kalma durumu söz konusu olduğunda hem çocukların gelişim hem de mahpus kadının psikososyal durumu açısından ek yükler içerdiği vurgulanmıştır. Cezaevlerinde büyüyen çocukların gelişimsel, psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarının yeterince karşılanamaması, çocukların ilerleyen yaşamlarında kalıcı etkiler bırakabilecek niteliktedir. Bu durum, yalnızca cezaevlerindeki koşulların değil, aynı zamanda devletin çocuk haklarına ilişkin yükümlülüklerinin de yeniden değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Kadın mahpusların eğitim, mesleki gelişim ve rehabilitasyon programlarına katılımı da oldukça sınırlıdır. Topluma yeniden kazandırılma sürecinde bu tür olanakların yetersizliği, kadınların tahliye sonrası sosyal ve ekonomik uyumlarını güçleştirmektedir. Öte yandan, cezaevlerinde kadınlara yönelik kötü muamele, taciz veya ayrımcılık iddialarının etkin biçimde soruşturulmadığı yönündeki kamuoyu endişeleri, denetim mekanizmalarının etkinliğinin artırılmasına duyulan ihtiyacı göstermektedir.

Bir diğer önemli sorun alanı ise tahliye sonrası dönemde kadınların karşılaştığı barınma, istihdam, psikolojik destek ve sosyal dışlanma riskidir. Bu alanda bütüncül bir sosyal politika eksikliği, kadınların yeniden suç döngüsüne girmesine ya da toplumdan tamamen kopmasına yol açabilmektedir.

Tüm bu nedenlerle, Türkiye’deki kadın mahpusların yaşam koşullarının insan hakları, çocuk hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliği ilkeleri çerçevesinde incelenmesi, mevcut sorunların tespit edilmesi ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Meclis denetimi kapsamında yapılacak bir araştırma hem mevcut uygulamaların iyileştirilmesine hem de kadın odaklı ceza infaz politikalarının geliştirilmesine katkı sağlayacaktır.

..1459 Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

[illegible]